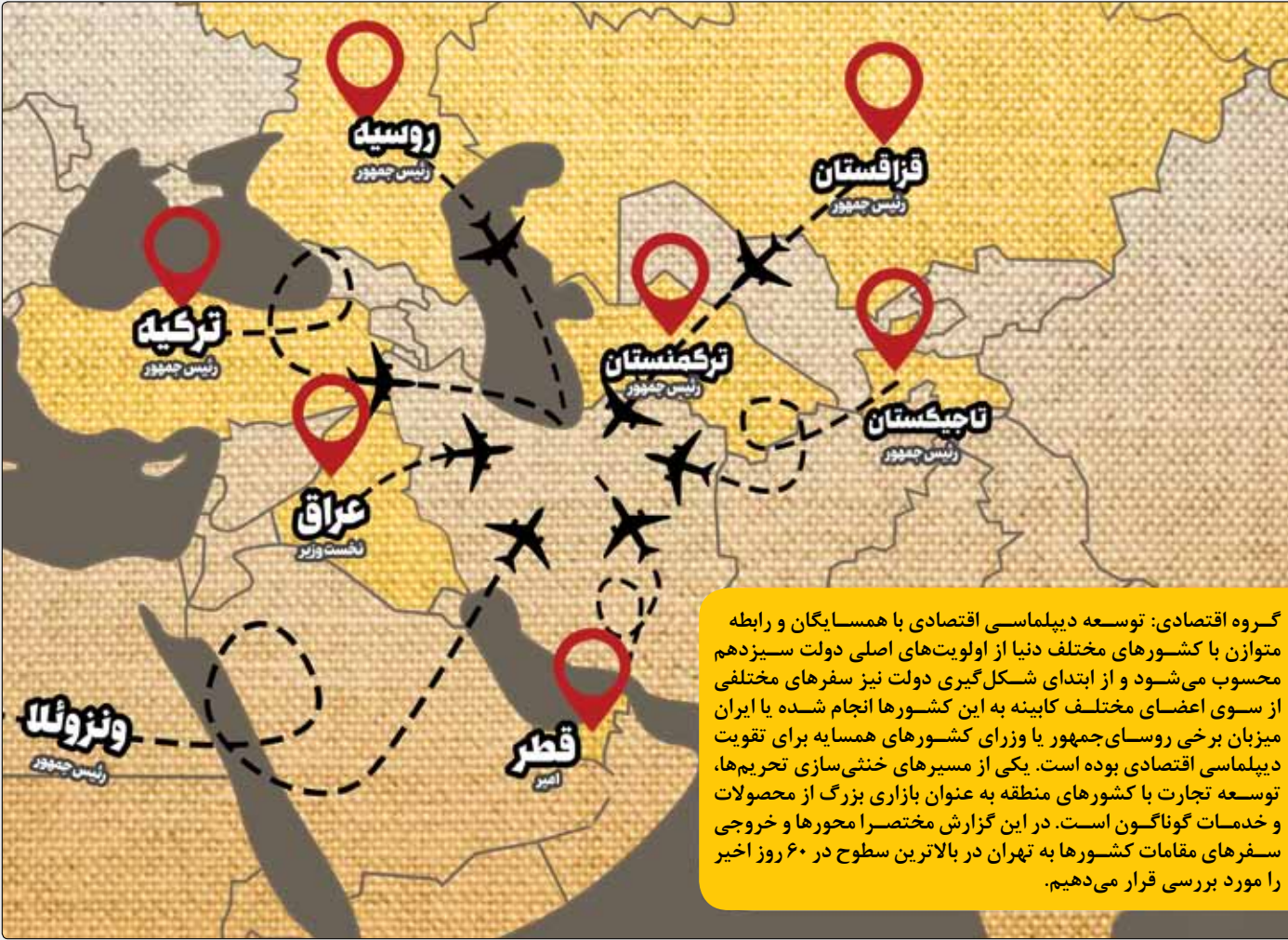

گام بلند خنثی سازی تحریم‌ها؛ حضور مقامات عالی‌رتبه سیاسی و اقتصادی ۸ کشور ظرف ۲ ماهه در تهران

تابستان داغ دیپلماسی اقتصادی

ارتقای دیپلماسی اقتصادی با تجارت منطقه‌ای و ارتباط اقتصادی با کشورهای همسوس، اقدامی در راستای خنثی سازی تحریم‌هاست

گروه اقتصادی: توسعه دیپلماسی اقتصادی با همسایگان و رابطه متوازن با کشورهای مختلف دنیا از اولویت‌های اصلی دولت سیزدهم محسوب می‌شود و از ابتدای شکل‌گیری دولت نیز سفرهای مختلفی از سوی اعضای مختلف کابینه به این کشورها انجام شده یا ایران میزبان برخی روسای جمهور یا وزرای کشورهای همسایه برای تقویت دیپلماسی اقتصادی بوده است. یکی از مسیرهای خنثی‌سازی تحریم‌ها، توسعه تجارت با کشورهای منطقه به عنوان بازاری بزرگ از محصولات و خدمات گوناگون است. در این گزارش مختصراً محورها و خروجی سفرهای مقامات کشورها به تهران در بالاترین سطوح در ۶۰ روز اخیر را مورد بررسی قرار می‌دهیم.

هدف گذاری روابط تجاری ۳۰ میلیارد دلاری ایران و ترکیه

همزمان با سفر پوتین، رجب طیب اردوغان، رئیس‌جمهور ترکیه هم به دعوت رسمی حجت‌الاسلام سیدابراهیم رئیسی در رأس هیاتی بلندپایه از مقامات سیاسی و اقتصادی کشورش برای شرکت در نشست آستانه در تهران حضور یافت. رئیس‌جمهور در نشست خبری با اردوغان گفت: روابط تجاری ایران و ترکیه کافی نیست و باید از ظرفیت‌های موجود ۲ کشور استفاده کرد. رئیسی تصریح کرد: تأسیس شهرک‌های صنعتی مشترک میان ۲ کشور از تصمیماتی است که در این مذاکرات گرفته شد. همچنین تأسیس پارک‌های علم و فناوری که بتواند با بخش‌های مختلف فعال و شرکت‌های دانش‌بنیان فعالیت کند، مورد بحث و بررسی قرار گرفت. وی ادامه داد: تمدید قرارداد انتقال گاز ۲۵ ساله که در گذشته مطرح بود، مورد تأکید قرار گرفت که تمدید شود و انتقال گاز شکل وسیع‌تری به خود بگیرد. رئیس‌جمهور بیان داشت: توسعه سرمایه‌گذاری میان ۲ کشور از نکات مورد تأکید در این نشست بود و فعالیت شرکت‌های فعال در ترکیه و ایران می‌تواند به صورت مشترک در هر ۲ کشور ادامه پیدا کند تا در جهت توسعه سرمایه‌گذاری و توسعه روابط ۲ کشور قدم

برداریم. رجب طیب اردوغان نیز در این نشست خبری بیان کرد: اندکی قبل با برادر عزیزم آقای رئیسی نشست دوجانبه داشتیم و بعد هفتمین نشست شورای عالی همکاری ایران و ترکیه را با موفقیت برگزار کردیم. رئیس‌جمهور ترکیه گفت: ضمناً هدف رسیدن به حجم تجارت ۳۰ میلیارد دلاری را تعیین کردیم. متأسفانه به دلیل پدیده کرونا این حجم تجارت به شکل معناداری کاهش پیدا کرده و الان به حجم تجارت ۷ میلیارد دلار رسیده‌ایم. باور دارم این حجم با عزم ۲ کشور می‌تواند به ۳۰ میلیارد دلار برسد. مقامات ایران و ترکیه در حضور رؤسای جمهور ۲ کشور ۸ سند و یادداشت تفاهم همکاری در موضوعات متنوع سیاسی، اقتصادی، ورزشی و فرهنگی امضا کردند.

طرح جامع همکاری بلندمدت میان ایران و ترکیه، موافقتنامه در زمینه‌های توسعه تأمین اجتماعی و ورزش، حمایت از بنگاه‌های کوچک اقتصادی، همکاری‌های رادیو و تلویزیونی و همکاری میان سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران و فنی ایران و دفتر سرمایه‌گذاری ریاست‌جمهوری ترکیه از اسناد و تفاهمنامه‌هایی بود که به امضای مسؤولان ۲ کشور رسید.

امضای ۱۷ سند همکاری میان ایران و تاجیکستان

اولیل خرداد سال جاری در پی سفر عملی رحمان، رئیس‌جمهور تاجیکستان به ایران، مقامات ارشد ۲ کشور ۱۷ سند همکاری در حوزه‌های سیاسی، اقتصادی، تجاری، حمل‌ونقل، سرمایه‌گذاری، تکنولوژی‌های نو، محیط‌زیست، ورزش، انرژی، قضایی، آموزشی و تحقیقاتی و گردشگری به امضا رساندند. این اسناد توسط وزرای امور خارجه، صنعت، معدن و تجارت، نفت، راه‌شهرسازی، نیرو، امور اقتصادی و دارایی، میراث فرهنگی و گردشگری، دادگستری، ورزش و جوانان و تعاون، کار و رفاه اجتماعی و رؤسای سازمان بورس و اوراق بهادار و اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی کشورمان و هم‌تایان تاجیک آنها به امضا رسید. همچنین در نشست مشترک هیات‌های عالی‌رتبه جمهوری اسلامی ایران و تاجیکستان که با حضور رؤسای جمهور ۲ کشور برگزار شد، ۲ طرف خبر از تعمیق روابط دادند. رئیس‌جمهور اعلام کرد: محدودیتی برای گسترش روابط با تاجیکستان قائل نیست و ایران و تاجیکستان ظرفیت‌های خوبی برای ارتقای سطح

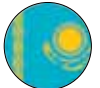
همکاری‌ها در عرصه‌های مختلف تجاری، انرژی، گردشگری، پزشکی و داروسازی، سرمایه‌گذاری، آب و منابع طبیعی و خدمات فنی و مهندسی با یکدیگر دارند و نقشه راه تعاملات ۲ کشور می‌تواند پشتوانه خوبی برای عملیاتی کردن اراده طرفین در راستای توسعه هر چه بیشتر روابط باشد. امامعلی رحمان، رئیس‌جمهور تاجیکستان نیز در این نشست، روابط تهران و دوشنبه را عمیق و دوستانه توصیف کرد و گفت: پس از سفر آقای رئیسی به دوشنبه و همچنین ارتقاء عضویت ایران در سازمان شانگهای، گام‌های موثری برای توسعه روابط ۲ کشور برداشته شده و حجم تعاملات تجاری - اقتصادی ۲ کشور به چند برابر سطح گذشته ارتقا یافته است. این سطح از افزایش در حجم تبادلات و تعاملات ۲ کشور امری لازم بوده اما با توجه به کیفیت روابط سیاسی و ظرفیت‌های موجود در ۲ کشور کافی نیست. رؤسای جمهور ۲ کشور ایران و تاجیکستان در این دیدار بر لزوم تداوم دیدارها و رایزنی‌های مقامات ۲ کشور برای تسریع در اجرایی شدن تفاهمات و توافقات میان ۲ طرف تأکید کردند.

حرکت نخستین قطار کانتینری قزاقستان - ایران - ترکیه

اواخر خرداد رئیس‌جمهور قزاقستان در صدر هیات بلندپایه سیاسی و اقتصادی وارد تهران شد. تقریباً همزمان با این سفر بود که قطار کانتینری - ترانزیتی قزاقستان - ایران - ترکیه وارد ایستگاه راه‌آهن تهران شد تا نشانه‌های جهش روابط ترانزیتی ایران با کشورهای آسیای مرکزی بیش از پیش نمایان شود.

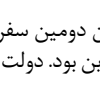
پس از دیدار و گفت‌وگوئی حجت‌الاسلام سیدابراهیم رئیسی، رئیس‌جمهوری اسلامی ایران با سیداسلام سیدابراهیم رئیسی، رئیس‌جمهور قزاقستان، جمعی از وزرا و معاونان رئیس‌جمهور به همراه اعضای هیات عالی‌رتبه سیاسی و اقتصادی همراه رئیس‌جمهور قزاقستان، در نشست مشترک به ریاست رؤسای جمهور ۲ کشور، به بحث و تبادل نظر در برهه راه‌های گسترش همکاری‌ها و تعاملات دوجانبه در زمینه‌های سیاسی، اقتصادی، انرژی، کشاورزی، ترانزیت کالا و ارتباطات رسانه‌ای پرداختند. «یادداشت تفاهم میان مرکز مطالعات سیاسی وزارت امور خارجه و موسسه تحقیقات سیاست خارجی وزارت خارجه قزاقستان»، «برنامه

موضوعات مشترک مذاکره رئیسی - پوتین

سفر پوتین به تهران دومین سفر خارجی رئیس‌جمهور روسیه بعد از آغاز جنگ اوکراین بود. دولت سیزدهم که از ابتدای فعالیت، گسترش تعاملات با روسیه و چین را به عنوان بخشی از سیاست خارجی خود مدنظر قرار داده بود، با تحریم‌های غربی روسیه فضا را برای گسترش همکاری میان تهران و روسیه مساعدتر دید. همکاری‌های تجاری و آغاز جدی فعالیت‌های ترانزیتی که با فعال شدن کریدور شمال - جنوب عینیت پیدا کرده، نشان‌دهنده نقش راه گسترش همکاری‌های ۲ کشور در آینده نزدیک است.

«دیمیتری پسکوف» سخنگوی کاخ کرملین در گفت‌وگویی درباره سفر رئیس‌جمهور روسیه به ایران گفت: ۲ کشور توانایی بالایی برای همکاری در راستای کاهش اثرات تحریم‌های تحمیلی علیه خود دارند. وی افزود: امیدواریم بزودی توافقات مهمی با ایران در حوزه همکاری استراتژیک فراگیر امضا کنیم. طرحی را

پیگیری توافقات و گسترش روابط تجاری تهران - دوحه

شیخ تمیم بن حمد آل ثانی، امیر قطر اوایل اردیبهشت در راس یک هیات بلندپایه سیاسی - اقتصادی به دعوت رسمی حجت‌الاسلام‌المسلمین سیدابراهیم رئیسی به تهران سفر کرد. ایران و قطر ۲ کشور با ذخایر قابل توجه انرژی در منطقه‌اند و در سازمان‌های بین‌المللی مربوط حضور دارند. در این میان رایزنی و تلاش برای توسعه همکاری‌ها و هماهنگی‌ها درباره بازار انرژی طبیعتاً نیازمند طرح آن در گفت‌وگوهای مقامات ۲ کشور است. در جریان سفر رئیس‌جمهور کشورمان به دوحه در سال گذشته ۱۴ سند همکاری امضا شد که پیگیری آخرین وضعیت آن اسناد در کنار برخی موضوعات دیگر، در سفر امیر قطر به تهران در دستور کار قرار گرفت. همکاری‌های اقتصادی ایران و قطر بویژه در حوزه انرژی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است، چرا که ۲ کشور در خلیج‌فارس حوزه‌های مشترک نفتی و گازی دارند و تقویت مناسبات در این حوزه، به ارتقای جایگاه ۲ کشور در بازار انرژی جهان منجر می‌شود.

گسترش روابط تجاری تهران - عشق‌آباد

ایران و ترکمنستان از ظرفیت‌های مناسبی هم برای گسترش روابط تجاری و هم توسعه سرمایه‌گذاری‌های مشترک اقتصادی برخوردارند. نفت، گاز، پنبه، پارچه‌های نخی، پوست و قالی از مهم‌ترین اقلام صادراتی ترکمنستان است. ترکمنستان از نظر معادن، ذخایر سرشاری از نفت و گاز و همچنین نمک طبیعی دارد. در حوزه کشاورزی در تولید پنبه و در بخش دامپروری در تولید پوست، کرم ابریشم و پرورش اسب، پیشرفت‌های قابل ملاحظه‌ای داشته است. ترکمنستان جزو معدود کشورهای نفت‌خیز است که فرآورده‌های نفتی نیز صادر می‌کند و با فرآوری محصول پنبه با اتکا به نیروی کار داخلی، صنعت نساجی پیشرفته‌ای دارد که از بازار فروش بالایی هم در سطح جهان برخوردار است. از لحاظ جغرافیایی اما ترکمنستان در رده کشورهای محاط در خشکی است و این موضوع اهمیت روابط با کشورهای همسایه را برای تأمین اهداف صادراتی این کشور دوچندان می‌کند. ایران و ترکمنستان همسایه‌هایی هستند که علاوه بر اشتراکات تاریخی و فرهنگی و به عبارت بهتر خوشایندی مردم ۲ کشور، از ظرفیت‌های مناسبی برای همپوشانی مرادوات تجاری نیز برخوردارند. در امتداد مسیر تازه دیپلماسی سیاسی و اقتصادی کشورمان در اواخر خرداد رئیس‌جمهور ترکمنستان به ایران سفر کرد. پیگیری اجرای توافقات سفر رئیس‌جمهور کشورمان به ترکمنستان از جمله قرارداد استراتژیک سوآپ گازی، رایزنی درباره زمینه‌های جدید همکاری ۲ کشور و توسعه مرادوات تجاری از جمله موضوعات این سفر خواهد بود. حجت‌الاسلام‌المسلمین سیدابراهیم رئیسی ابتدای آذر پارسال برای شرکت در اجلاس اکو به ترکمنستان رفت که در این سفر مذاکرات موفقیت‌آمیزی با همتای ترکمنستانی خود داشت. این مذاکرات دستاوردهای قابل توجهی از جمله قرارداد مهم گازی با ترکمنستان و رفع نگرانی از قطع گاز کشور در زمستان داشت. تجارت ایران با کشور ترکمنستان در طول دولت سیزدهم به شکل قابل توجهی تقویت شده به طوری که تجارت غیرنفتی ایران با ترکمنستان از اول شهریور ۱۴۰۰ تا پایان اردیبهشت اسمال در مقایسه با دوره زمانی مشابه در دولت دوازدهم با رشد ۷۹،۴ درصدی در ارزش کالاهای مبادله شده همراه بوده است.

تأثیر خط‌آهن رشت - آستارا و رشت - کاسپین بر حمل‌ونقل ترکیبی میان ایران و روسیه

تأمین مالی کریدور شمال - جنوب با تهارت نفت

خطیبی اضافه کرد: بندر کاسپین می‌تواند به صورت حمل‌ونقل ترکیبی، بار را به روسیه و کشورهای حاشیه دریای خزر منتقل کند.

نحوه اتصال راه‌آهن رشت - آستارا به روسیه

وی اظهار کرد: شاخه دوم از رشت، مسیر آستارا است که مسیر مجزای ریلی است و عملیات اجرایی آن هم همان‌گونه که اعلام شد در کیلومترهای اولیه آغاز شده است و تلاش می‌کنیم شرایط لازم فراهم شود تا همه این ۱۶۰ کیلومتر مسیر ریلی فعال شود و بدین ترتیب این حلقه مفقوده کریدور ریلی شمال - جنوب که مزیت‌های بسیاری برای ایران و روسیه دارد، تکمیل شود. عضو هیأت‌مدیره شرکت ساخت و توسعه زیربنای حمل‌ونقل کشور در پاسخ به این سؤال که در ادامه، این خط ریلی به آستارا آذربایجان متصل می‌شود؟ گفت: بله؛ از طریق آستارا ایران و باراندازی که شرکت راه‌آهن جمهوری اسلامی ایران طبق قراردادی که با طرف آذربایجانی داشته، ساخته است. این راه‌آهن از طریق این پایانه به آستارا آذربایجان متصل می‌شود و از آن طریق به روسیه متصل خواهیم شد.

بودجه کشور بتوانیم این پروژه را در راستای تفاهمنامه سال ۹۷ به قرارگاه سازندگی خاتم‌الانبیا واگذار کنیم. برنامه‌ریزی تأمین منابع مالی راه‌آهن رشت - آستارا از ظرفیت‌های بودجه و خصوصاً تهارت نفت انجام شده است که امیدوارم به نتیجه برسد و در صورت قطعی شدن کل ۱۶۰ کیلومتر آن کارگاه عمرانی خواهد شد.

راه‌آهن رشت - کاسپین؛ مسیر ترکیبی در کریدور شمال - جنوب

وی درباره نحوه دوشاخه شدن خط‌آهن از رشت به سمت بندر کاسپین و آستارا اظهار داشت: از رشت تا کاسپین مسوبه هیأت دولت داشتیم که به جای انزلی، مسیر کاسپین را بسازیم؛ این یک خط ریلی جداگانه است که عملاً ظرفیت حمل‌ونقل ترکیبی را با استفاده از دریای خزر برای ما به وجود می‌آورد و عملاً یک کریدور ریلی در خاک کشور داریم که به صورت شمال - جنوب عمل می‌کند.

قرارگاه سازندگی خاتم‌الانبیا پروژه راه‌آهن رشت - آستارا آغاز شد. وی ادامه داد: این پروژه هنوز پیشرفت فیزیکی قابل ملاحظه‌ای ندارد، دلیل آن این است که این پروژه ۱۶۰ کیلومتر طول دارد و در اقلیمی واقع شده که از نظر تملک اراضی و تأمین مصالح و همچنین از نظر تأمین منابع مالی نیازمند برنامه‌ریزی خاص است تا پروژه به صورت یکپارچه کار شود. مسائل زیست‌محیطی پروژه، بسیار ویژه است که باید مورد توجه خاص باشد.

خطیبی افزود: مواردی که ذکر شد موجب شده است کار ما در ۱۵ تا ۱۶ کیلومتر مسیر آغاز شود اما هنوز در کل ۱۶۰ کیلومتر مسیر نتوانسته‌ایم کارگاه‌ها را فعال کنیم.

اهدات راه‌آهن رشت - آستارا از محل بودجه و تهارت نفت

عضو هیأت‌مدیره شرکت ساخت و توسعه زیربنای حمل‌ونقل کشور درباره نحوه تأمین مالی این پروژه به فارس گفت: امیدواریم با اخذ مجوزها از سازمان برنامه و

است را اولویت‌دارترین پروژه‌های ریلی کشور عنوان کرد. پیشرفت فیزیکی ۷۰ درصدی راه‌آهن ۳۵ کیلومتری رشت - آستارا

وی درباره راه‌آهن رشت - آستارا اظهار داشت: در گذشته مسیر ۱۸۵ کیلومتری ریلی قزوین تارشت تکمیل شد. بعد از آن مشغول فعالیت هستیم که رشت در یک شاخه از طریق ریل به بندر انزلی و کاسپین متصل شود. در حال حاضر راه‌آهن رشت - کاسپین حدود ۸۰ درصد در زیرسازی پیشرفت فیزیکی دارد و پیشرفت کل پروژه ۷۰ درصد است. طول این مسیر ریلی ۳۵ کیلومتر است.

راه‌آهن رشت - آستارا کم‌اثر از گام‌های آغازین اجرا

عضو هیأت‌مدیره شرکت ساخت و توسعه زیربنای حمل‌ونقل کشور گفت: شاخه دیگر ریلی از رشت، مسیر راه‌آهن رشت - آستارا است که بسیار با اهمیت و مهم است؛ پس از افتتاح راه‌آهن قزوین - رشت طی تفاهننامه‌ای با

عضو هیأت‌مدیره شرکت ساخت و توسعه زیربنای حمل‌ونقل کشور گفت: برنامه‌ریزی تأمین منابع مالی راه‌آهن رشت - آستارا از ظرفیت‌های بودجه خصوصاً تهارت نفت انجام شده است که امیدواریم به نتیجه برسد تا کل ۱۶۰ کیلومتر این خط ریلی کارگاه عمرانی شود.

عباس خطیبی درباره آخرین وضعیت پروژه راه‌آهن رشت - آستارا به عنوان بخشی از کریدور ریلی ترانزیتی شمال - جنوب که مقام معظم رهبری اخیراً در دیدار پوتین با ایشان مورد تأکید قرار دادند، اظهار داشت: تکمیل کریدورهای ریلی ترانزیتی از اولویت‌های مهم وزارت راه‌شهرسازی است. اجرای پروژه‌های ریلی بر اساس اولویت در حال انجام است که در این راستا اولویت‌دارترین پروژه‌های ریلی شرکت ساخت و توسعه زیربنای حمل‌ونقل کشور، در گام اول ۲ پروژه است. عضو هیأت‌مدیره شرکت ساخت و توسعه زیربنای حمل‌ونقل کشور تکمیل راه‌آهن چابهار - زاهدان - مشهد که کریدور ریلی ترانزیتی شرق کشور محسوب می‌شود و مسیر ریلی قزوین - رشت - آستارا و راه‌آهن قزوین - رشت - کاسپین که حلقه مفقوده مرتبط‌کننده کریدور ریلی شمال - جنوب